

MERILA ZA UMEŠČANJE DODATNE KVALIFIKACIJE V SLOVENSKO OGRODJE KVALIFIKACIJ

Številka dokumenta: 6045-03/2016-64

Datum: 20. 1. 2021

VSEBINA

1	Uvod.....	2
1.1	Izhodišča za oblikovanje meril	3
1.2	Postopek umeščanja	3
1.3	Vloga	4
1.4	Formalni preizkus vloge	4
2	Merila za umeščanje dodatne kvalifikacije v Slovensko ogrodje kvalifikacij	6
2.1	Pravna podlaga	6
2.2	Področja presoje za umestitev dodatne kvalifikacije v SOK oz. podaljšanja veljavnosti umestitve	6
2.3	Merila po področjih presoje	7
3	Objava meril za umeščanje dodatne kvalifikacije v Slovensko ogrodje kvalifikacij.....	11
4	Viri in priporočena literatura	12
5	Priloge	13
5.1	Priloga 1: Opisniki ravni SOK.....	13

Merila za umeščanje dodatne kvalifikacije v Slovensko ogrodje kvalifikacij so bila sprejeta na 6. seji Strokovne komisije Nacionalne kontaktne točke Slovenskega in evropskega ogrodja kvalifikacij, dne 20. 01. 2021 in nadomestijo Merila za umeščanje dodatne kvalifikacije v Slovensko ogrodje kvalifikacij, sprejeta dne 14. 5. 2018.

1 Uvod

Zakon o Slovenskem ogrodju kvalifikacij (Uradni list RS, št. 104/15; v nadaljnjem besedilu: ZSOK) omogoča umeščanje dodatnih kvalifikacij v Slovensko ogrodje kvalifikacij (v nadaljnjem besedilu: SOK).

ZSOK v 4. členu navaja tri vrste kvalifikacij, in sicer *izobrazbo*, ki se izkazuje z javno listino o zaključenem izobraževanju, *poklicno kvalifikacijo*, ki se izkazuje z izdanim certifikatom o pridobljeni nacionalni poklicni kvalifikaciji (v nadaljnjem besedilu: NPK) v skladu s predpisi, ki urejajo NPK, ali z drugo izdano listino o zaključenem programu za usposabljanje oz. izpopolnjevanje v skladu s predpisi, ki urejajo poklicno, strokovno in visokošolsko izobraževanje, in *dodatno kvalifikacijo*, ki se ureja na način in po določenem postopku v ZSOK ter se izkazuje s potrdilom v skladu s tem zakonom.

Iz navedenega izhaja, da za kvalifikacije, ki imajo širši nacionalni pomen, obstajata sistem formalnega izobraževanja in sistem poklicnih kvalifikacij (NPK in programi izpopolnjevanja in usposabljanja), medtem ko je bila tretja vrsta kvalifikacije - *sistem dodatnih kvalifikacij* vzpostavljen s ciljem, da se lahko v SOK umeščajo kvalifikacije, ki se pridobijo na podlagi programov usposabljanj. Slednje so za potrebe izvajanja svoje dejavnosti če je predlagatelj delodajalec ali skupina delodajalcev oziroma potreb trga dela, če je predlagatelj ZRSZ, razvili predlagatelji z namenom dopolnitve usposobljenosti zaposlenih oz. brezposelnih oseb in iskalcev zaposlitve. Namen sistema dodatnih kvalifikacij je torej podeljevanje javno veljavnih listin za interne kvalifikacije podjetij, pridobljene na internih izobraževanjih za interne potrebe vlagatelja (posameznega delodajalca, skupine delodajalcev ali ZRSZ).

Dodatne kvalifikacije predlagatelj predlaga, če obstoječa sistema formalnega izobraževanja in sistem poklicnih kvalifikacij ne nudita ustreznih usposabljanj oz. kvalifikacij, ki jih potrebuje predlagatelj za svoje zaposlene oz. za interne potrebe v svojem podjetju ali na trgu dela, če je predlagatelj ZRSZ. Zato je posledično dodatna kvalifikacija tudi predlagateljeva last, ki v skladu z 20. členom ZSOK odgovarja za izvajanje programov usposabljanja.

Poleg zgoraj navedenega zakon loči tudi med postopki umeščanja kvalifikacij, in sicer se umestitev formalne izobrazbe in poklicnih kvalifikacij določi z ustreznimi programi oz. s katalogom standardov strokovnih znanj in spretnosti, medtem ko se postopek umeščanja dodatne kvalifikacije prične z vlogo predlagatelja, ki meni, da sistema formalnega izobraževanja in poklicnih kvalifikacij ne nudita ustreznega izobraževanja, usposabljanja za pridobitev znanj in kvalifikacij, potrebnih za delo v posameznem podjetju oz. za zadostitev potreb na trgu dela. Tako tudi iz različnih postopkov umeščanja kvalifikacij, ki se pri dodatni kvalifikaciji začne na podlagi individualne predlagateljeve vloge, izhaja, da je dodatna kvalifikacija namenjena predlagatelju, ki zazna, da za svoje lastne potrebe ali potrebe na trgu dela ne najde ustreznega izobraževanja ali usposabljanja v sistemih formalnega izobraževanja ali poklicnih kvalifikacij. Gre torej za individualno delodajalčevo potrebo, ki vsebinsko ni pokrita s sistemoma formalnega izobraževanja ali poklicnih kvalifikacij. Ravno zaradi tega so iz sistema dodatnih kvalifikacij kot predlagatelj izločene ustanove, ki bi izvajale izobraževanja in usposabljanja za druge udeležence, saj za njih velja drugačen postopek umeščanja kvalifikacij, to je postopek umeščanja za sistem poklicnih kvalifikacij (7. člen ZSOK).

Iz navedenega sledi, da je delodajalec kot predlagatelj v skladu z 8. členom ZSOK lahko samo tisti, ki predlaga dodatno kvalifikacijo z namenom izvedbe programov usposabljanj oz. internih izobraževanj za

interne predlagateljeve potrebe oz. potrebe na trgu dela, če je predlagatelj ZRSZ, in teh kvalifikacij ni mogoče dobiti preko ostalih vrst kvalifikacij iz prve ali druge alineje 4. člena ZSOK.¹

S temi merili za umeščanje dodatnih kvalifikacij v slovensko ogrodje kvalifikacij (v nadaljnjem besedilu: merila) se določajo kriteriji za presojo strokovne ustreznosti vloge za umestitev dodatne kvalifikacije v SOK in pripravo mnenja o ustreznosti vloge in programa usposabljanja dodatne kvalifikacije. Ta merila se uporabljajo tudi v postopku podaljšanja veljavnosti umestitve dodatne kvalifikacije v SOK in v postopku spremembe dodatne kvalifikacije tekom njene veljavnosti.

1.1 Izhodišča za oblikovanje meril

ZSOK določa sledeča izhodišča za oblikovanje meril:

- Dodatna kvalifikacija je kvalifikacija, ki dopolnjuje posameznikovo usposobljenost na doseženi ravni in na določenem strokovnem področju ter je vezana na potrebe trga dela.
- Vlogo za umestitev dodatne kvalifikacije v SOK pri Centru Republike Slovenije za poklicno izobraževanje (v nadaljnjem besedilu: CPI) kot Nacionalni kontaktni točki slovenskega in evropskega ogrodja kvalifikacij (v nadaljnjem besedilu: NKT SOK-EOK) lahko vloži delodajalec, skupina delodajalcev ali Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje (v nadaljnjem besedilu: ZRSZ) na predpisanem obrazcu, ki ga določi NKT SOK-EOK.
- Predlagatelj je delodajalec, ki predlaga in praviloma tudi izvaja dodatno kvalifikacijo oz. njeno izvajanje s pogodbo prenese na izvajalca.
- Delodajalec je pravna in fizična oseba, ki zaposluje delavca na podlagi pogodbe o zaposlitvi. Med delodajalce po ZSOK ni mogoče šteti šol oz. drugih subjektov, katerih glavna dejavnost je izobraževanje.
- Izvajalec je subjekt, katerega osnovna dejavnost je izobraževanje in na podlagi pogodbe s predlagateljem izvaja usposabljanje za pridobitev dodatne kvalifikacije.

1.2 Postopek umeščanja

Postopek umeščanja dodatne kvalifikacije v SOK je naslednji:

- Predlagatelj vloži Vlogo za umestitev dodatne kvalifikacije pri CPI;
- CPI strokovno oceni popolno vlogo in pripravi mnenje o ustreznosti vloge in programa usposabljanja;
- Strokovna komisija NKT SOK-EOK (v nadaljnjem besedilu: SS NKT) na podlagi pozitivnega mnenja v roku enega meseca sprejme odločitev glede vloge in pripravi predlog za umestitev dodatne kvalifikacije v SOK;
- NKT SOK-EOK posreduje predlog za umestitev dodatne kvalifikacije v SOK pristojnemu ministru za delo, , ki s sklepom umesti dodatno kvalifikacijo v SOK;
- NKT SOK-EOK na podlagi sklepa ministra dodatno kvalifikacijo vpiše v register kvalifikacij SOK.

¹ Vir: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, št. dokumenta: 007-338/2020/3 z dne 23. 12. 2020.

Dodatna kvalifikacija se umesti v SOK za obdobje petih let. Tri mesece pred potekom veljavnosti umestitve dodatne kvalifikacije predlagatelj lahko poda vlogo za podaljšanje veljavnosti umestitve. Postopek podaljšanja veljavnosti umestitve je enak postopku za umestitev dodatne kvalifikacije.

1.3 Vloga

Vloga vsebuje najmanj naslednje podatke:

- program usposabljanja za pridobitev dodatne kvalifikacije,
- potrebe na trgu dela,
- standard kvalifikacije,
- opis postopka zagotavljanja kakovosti s samoevalvacijo,
- reference na ustreznem delovnem področju,
- izvajalca programa usposabljanja, ki to izvaja na podlagi pogodbe, če to ni predlagatelj sam.

V skladu z Zakonom o upravnih taksah (Uradni list RS, št. 106/10 – uradno prečiščeno besedilo, 14/15 – ZUUJFO, 84/15 – ZZelP-J, 32/16, 30/18 – ZKZaš in 189/20 – ZFRO; v nadaljnjem besedilu: ZUT) vlagatelj plača upravno takso po tarifni številki 1 (za vlogo) in 3 (za odločbo, razen za sklep o zavrženju vloge), za pritožbo zoper upravni akt pa takso po tarifni številki 2.

1.4 Formalni preizkus vloge

Predlagatelj vloži vlogo za umestitev dodatne kvalifikacije pri CPI, ki je kot NKT SOK-EOK v skladu s 13. členom ZSOK zadolžen za vodenje postopka umeščanja dodatnih kvalifikacij v Slovensko ogrodje kvalifikacij.

Na podlagi ZSOK v povezavi s 129. členom Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13 in 175/20 – ZIUOPDVE; v nadaljnjem besedilu: ZUP) CPI predlagateljevo vlogo preizkusi in jo s sklepom zavrže, če:

1. zadeva, na katero se vloga nanaša, ni umeščanje kvalifikacij v smislu ZSOK;
2. je predlagateljeva temeljna dejavnost izobraževanje (2. člen ZSOK);
3. predlagatelj ni delodajalec, ki bo program usposabljanja za pridobitev dodatne kvalifikacije izvajal za potrebe lastne dejavnosti za zaposlene pri predlagatelju oz. predlagatelj ni skupina delodajalcev, ki so se povezali z namenom, da izvajajo dodatno kvalifikacijo za potrebe lastne dejavnosti za zaposlene v skupini delodajalcev;
4. predlagatelj ni delodajalec, ki kot pravna ali fizična oseba zaposluje delavca na podlagi pogodbe o zaposlitvi (17. točka 2. člena ZSOK).

Če vloga ni popolna ali je nerazumljiva, CPI od predlagatelja zahteva, da se pomanjkljivosti odpravijo v za to določenem roku. Če predlagatelj v tem roku pomanjkljivosti ne odpravi, CPI na podlagi 67. člena ZUP vlogo s sklepom zavrže.

Primeri nepopolne vloge oz. nerazumljive vloge, v katerih se predlagatelja pozove k odpravi pomanjkljivosti oz. k dopolnitvi vloge, so: če vloga ne vsebuje vseh elementov, kot jih opredeljuje ZSOK

(2. odstavek 8. člena ZSOK); če predlagatelj, ki želi izvajanje prenesti na izvajalca, ni predložil pogodbe z izvajalcem (19. odstavek 2. člena ZSOK); če iz opisa izvajalčevih referenc ni razvidno, da je njegova osnovna dejavnost izobraževanje in da ima izvajalec reference na področju izobraževanja (18. odstavek 2. člena ZSOK); če iz predložene pogodbe med izvajalcem in predlagateljem ni razvidno, da bo izvajalec dodatno kvalifikacijo izvajal za zaposlene pri predlagatelju oz. za zaposlene v podjetjih, ki so navedeni v dogovoru o sodelovanju idr.

2 Merila za umeščanje dodatne kvalifikacije v Slovensko ogrodje kvalifikacij

2.1 Pravna podlaga

Na podlagi četrtega odstavka 13. člena ZSOK merila določi SK NKT na predlog NKT SOK-EOK².

2.2 Področja presoje za umestitev dodatne kvalifikacije v SOK oz. podaljšanja veljavnosti umestitve

Merila so razvrščena v posamezna področja presoje (I–IX) in se uporabljajo v postopkih umeščanja dodatne kvalifikacije v SOK (I–VIII), podaljšanja veljavnosti umestitve dodatne kvalifikacije (I–IX) ter dopolnitve dodatne kvalifikacije tekom njene veljavnosti, in sicer v primerih razširitve skupine delodajalcev (I) ali spremembe izvajalca (VI):

Umeščanje dodatne kvalifikacije v SOK	Podaljšanje veljavnosti umestitve dodatne kvalifikacije v SOK	Sprememba dodatne kvalifikacije ³	
		Razširitev skupine delodajalcev	Sprememba izvajalca
I. Strokovna ustreznost predlagatelja	I. Strokovna ustreznost predlagatelja	I. Strokovna ustreznost predlagatelja	
II. Umestitev dodatne kvalifikacije v kvalifikacijsko strukturo	II. Umestitev dodatne kvalifikacije v kvalifikacijsko strukturo		
III. Zahtevnostna raven dodatne kvalifikacije v SOK	III. Zahtevnostna raven dodatne kvalifikacije v SOK		
IV. Zapis učnih izidov ⁴	IV. Zapis učnih izidov		
V. Kreditno vrednotenje programa usposabljanja	V. Kreditno vrednotenje programa usposabljanja		
VI. Izvajanje programa usposabljanja	VI. Izvajanje programa usposabljanja		VI. Izvajanje programa usposabljanja (zgolj 21. in 22. točka)
VII. Preverjanje učnih izidov	VII. Preverjanje učnih izidov		
VIII. Izkazovanje potreb na trgu dela	VIII. Izkazovanje potreb na trgu dela		
	IX. Analiza-izvajanja dodatne kvalifikacije		

² Na podlagi prvega odstavka 13. člena ZSOK je za pripravo predloga meril odgovoren NKT SOK-EOK, ki deluje v okviru CPI.

³ Sprememba dodatne kvalifikacije je mogoča samo v primerih razširitve skupine delodajalcev ali spremembe izvajalca.

⁴ Učni izid predstavljajo znanje, spretnosti in kompetence, standardizirani na določeni ravni kvalifikacije.

2.3 Merila po področjih presoje

I. Ustreznost predlagatelja

1. Najmanj ena izmed predlagateljeve dejavnosti je vezana na strokovno področje dodatne kvalifikacije. V primeru skupine delodajalcev morajo to merilo izpolnjevati vse pravne oz. fizične osebe v skupini delodajalcev.
2. Predlagatelj izkazuje reference na strokovnem področju dodatne kvalifikacije. Iz opisa strokovnih referenc je razvidna povezava med vsebino dodatne kvalifikacije in predlagateljevimi strokovnimi referencami. V primeru skupine delodajalcev morajo to merilo izpolnjevati vse pravne oziroma fizične osebe v skupini delodajalcev.
3. Predlagatelj zagotavlja kakovost programa usposabljanja za pridobitev dodatne kvalifikacije s predstavitvijo kroga kakovosti, ki ga bo izvajal (Načrtovanje – izvajanje – vrednotenje – ukrepanje), ali s predložitvijo dokazila o uporabi zunanjih sistemov za zagotavljanje kakovosti.

II. Umestitev dodatne kvalifikacije v kvalifikacijsko strukturo

4. Naziv predlagane dodatne kvalifikacije je edinstven in drugačen od nazivov kvalifikacij v prvem in drugem stebru SOK v izbrani kvalifikacijski strukturi (ISCED 2013 področje).
5. Predlagana raven dodatne kvalifikacije smiselno odraža njeno umestitev v predlagano kvalifikacijsko strukturo (ISCED 2013 področje in ISCED 2013 podpodročje). Iz izbrane kvalifikacijske strukture (ISCED 2013 področje in ISCED 2013 podpodročje) in opisa kvalifikacij, umeščenih v prvi ali drugi steber SOK v okviru izbrane kvalifikacijske strukture, je razvidno, da ne obstajajo druge vrste kvalifikacij v prvem in drugem stebru SOK, ki vsebinsko zajemajo predlagano dodatno kvalifikacijo. Druge vrste kvalifikacij v prvem ali drugem stebru SOK lahko deloma zajemajo predlagano dodatno kvalifikacijo v smislu dopolnjevanja in nadgradnje usposobljenosti kandidata na doseženi ravni in na določenem strokovnem področju na način, da predlagana dodatna kvalifikacija dopolnjuje kandidatovo usposobljenost na doseženi ravni in določenem strokovnem področju. Pri presoji tega merila je v pomoč izpis kvalifikacijske strukture (ISCED 2013 področje in ISCED 2013 podpodročje) iz registra kvalifikacij SOK⁵.
6. Predlagana dodatna kvalifikacija ne posega in ni v nasprotju s predpisi, ki regulirajo poklic oziroma dejavnost.
7. V primeru, da je dodatna kvalifikacija s področja reguliranih poklicev oz. dejavnosti, je iz vloge razvidno, da se v program usposabljanja za pridobitev dodatne kvalifikacije lahko vključijo samo

⁵ <http://www.nok.si/register-kvalifikacij-sok/>

kandidati, ki izpolnjujejo pogoje za opravljanje reguliranega poklica ali poklicne dejavnosti (pogoji so navedeni v vlogi).

III. Zahtevnostna raven dodatne kvalifikacije v SOK

8. Navedeni učni izidi v standardu dodatne kvalifikacije in programu usposabljanja odražajo predlagano zahtevnostno raven dodatne kvalifikacije v SOK.
9. Navedeni učni izidi se po vsebini, vrsti, kompleksnosti in zahtevnosti odražajo v opisnikih predlagane zahtevnostne ravni SOK (Priloga 1) .
10. Predlagana dodatna kvalifikacija je glede na kompleksnost, zahtevnost in obsežnost učnih izidov na določeni ravni SOK primerljiva z izobrazbami in poklicnimi kvalifikacijami na isti zahtevnostni ravni na določenem strokovnem področju ISCED 2013 (vpogled v register SOK).

IV. Zapis učnih izidov

11. Učni izidi v standardu kvalifikacije in programu usposabljanja upoštevajo opisnike predlagane zahtevnostne ravni SOK (Priloga 1).
12. Učni izidi v standardu kvalifikacije in programu usposabljanja so zapisani na način, da izhajajo iz perspektive učečega se.
13. Učni izidi v standardu kvalifikacije in programu usposabljanja izražajo tisto, kar naj bi učeči se vedel in znal napraviti.
14. Učni izidi v standardu kvalifikacije in programu usposabljanja so opredeljeni z aktivnimi glagoli na različnih taksonomskih ravneh⁶ in jih je mogoče preveriti.
15. Število učnih izidov v standardu kvalifikacije in programu usposabljanja ne ovira preglednosti in kakovosti ocenjevanja.

⁶ Izraz taksonomija se nanaša na klasifikacijo, kategorizacijo oz. razvrščanje. Ena najbolj znanih je Bloomova taksonomija, ki opisuje nadgrajevanje znanja v smeri razvoja kompleksnejših stopenj razumevanja: Poznavanje – Razumevanje – Uporaba – Analiza – Sinteza – Vrednotenje. Več informacij je na voljo v publikaciji Smernice za implementacijo in uporabo Slovenskega ogrodja kvalifikacij in učnih izidov v praksi.

V. Obseg in kreditno vrednotenje programa usposabljanja

16. Predvideni obseg predlagane kvalifikacije (v urah) je realen glede na zapisane učne izide in načrtovani program usposabljanja za predlagano dodatno kvalifikacijo. V predvidenem obsegu je mogoče doseči navedene temeljne cilje programa usposabljanja za pridobitev dodatne kvalifikacije.
17. V primeru, da je program usposabljanja kreditno ovrednoten (ni obvezno), je število kreditnih točk programa usposabljanja ustrezno glede na zapisane učne izide in temeljne cilje programa usposabljanja za predlagano dodatno kvalifikacijo.

VI. Izvajanje programa usposabljanja

18. Način izvajanja usposabljanja ter oblike in metode dela v programu usposabljanja so jasno opredeljeni in ustrezni glede na predvidene temeljne cilje in učne izide programa usposabljanja.
19. Materialni pogoji za izvajanje usposabljanja so jasno opredeljeni in ustrezni glede na predvideni način izvajanja usposabljanja ter oblike in metode dela v programu usposabljanja.
20. Kadrovske pogoji za izvajanje usposabljanja so jasno opredeljeni in vezani na strokovno področje dodatne kvalifikacije.
21. V primeru, da je predlagatelj s pogodbo prenesel izvajanje programa usposabljanja na izvajalca, je iz opisa referenc izvajalca razvidno, da je izvajalčeva osnovna dejavnost izobraževanje in da ima izvajalec reference na področju izobraževanja.
22. Izvajalec bo program dodatne kvalifikacije izvajal za zaposlene pri predlagatelju oz. za zaposlene v podjetjih, ki so navedeni v dogovoru o sodelovanju.

VII. Preverjanje učnih izidov

23. Postopki preverjanja učnih izidov, ocenjevalci ter pogoji za pridobitev dodatne kvalifikacije so jasno opredeljeni v standardu kvalifikacije in programu usposabljanja.
24. Z opredeljenimi postopki preverjanja je mogoče preveriti vse predvidene temeljne cilje programa usposabljanja ter doseganje vseh učnih izidov predlagane dodatne kvalifikacije.
25. Izkazane so strokovne reference ocenjevalcev, ki so vezane na strokovno področje dodatne kvalifikacije. Ocenjevalci imajo enako ali višjo raven kvalifikacije, kot je predlagana raven dodatne kvalifikacije. Svoje strokovne reference izkazujejo z delovnimi izkušnjami ali s kvalifikacijo s strokovnega področja, vezanega na vsebino dodatne kvalifikacije.

VIII. Izkazovanje potreb na trgu dela

26. Iz kvantitativne predstavitve podatkov in opisne predstavitve potreb na trgu dela je razvidno, da obstaja potreba po usposabljanju zaposlenih na področju dodatne kvalifikacije pri predlagatelju. V primeru podaljšanja veljavnosti umestitve dodatne kvalifikacije v SOK, je predstavljena in utemeljena spremenjena vsebina dodatne kvalifikacije z vidika razvoja panoge v zadnjih petih letih.

IX. Analiza izvajanja dodatne kvalifikacije

27. Iz kvantitativne analize podatkov in opisne predstavitve uporabe dodatne kvalifikacije je razvidno, da se je dodatna kvalifikacija v preteklih petih letih izvajala za potrebe lastne dejavnosti, in sicer za zaposlene pri predlagatelju oz. za zaposlene v skupini delodajalcev. Iz analize izvajanja dodatne kvalifikacije je razvidna tudi dodana vrednost dodatne kvalifikacije za zaposlene.

3 Objava meril za umeščanje dodatne kvalifikacije v Slovensko ogrodje kvalifikacij

CPI objavi merila za umeščanje dodatnih kvalifikacij, skupaj z vlogo in navodili za izpolnitev vloge, na spletni strani na naslovu: www.nok.si/dodatne-kvalifikacije.

4 Viri in priporočena literatura

Smernice za implementacijo in uporabo Slovenskega ogrodja kvalifikacij in učnih izidov v praksi (Dopolnjena izdaja, 2016) Ljubljana: Center RS za poklicno izobraževanje.

5 Priloge

5.1 Priloga 1: Opisniki ravni SOK

	Znanje	Spretnosti	Kompetence
	<i>Je rezultat učenja in usvajanja pojmov, načel, teorij in praks. Pridobivanje znanja poteka v različnih okoljih: v izobraževalnem procesu, pri delu in v povezavi zasebnega ter družbenega življenja.</i>	<i>V okviru nacionalnega ogrodja kvalifikacij so spretnosti opisane kot kognitivne (npr. uporaba logičnega, intuitivnega in ustvarjalnega mišljenja) in/ali praktične (npr. ročne in kreativne spretnosti ter uporaba materialov, orodij in instrumentov).</i>	<i>Se nanašajo na sposobnost uporabe in povezovanja znanja in spretnosti v izobraževalnih, profesionalnih in osebnih situacijah. Kompetence razvrščamo glede na kompleksnost, samostojnost in odgovornost delovanja. Ločimo generične in poklicno specifične kompetence.</i>
Raven 1	Elementarno splošno znanje, ki omogoča nadaljnje sistematično učenje.	Osnovna pismenost ter sposobnost učenja podatkov in pojmov. Izkazovanje praktičnih spretnosti za izvajanje enostavnih, ponavljajočih se opravil ali kratkega niza enostavnih opravil.	Usposobljenost za delovanje v podrobno opredeljenem in zelo strukturiranem okolju.
Raven 2	Temeljno splošno in uporabno znanje, ki obsega razumevanje glavnih družbenih in naravnih pojmov, procesov in zakonitosti; je podlaga za nadaljnje učenje in družbeno udejstvovanje.	Temeljna pismenost in izkazovanje praktičnih spretnosti, vključno z uporabo osnovnih orodij, metod in materialov. Izvajanje enostavnih, ponavljajočih se opravil, sestavljenih iz manjšega števila operacij.	Usposobljenost za omejeno samostojno delovanje na podlagi ustnih ali pisnih navodil ter za pridobivanje novih znanj in spretnosti v predvidljivem in strukturiranem kontekstu. Sprejemanje omejene odgovornosti.
Raven 3	Pretežno praktično, življenjsko in poklicno uporabno znanje z nekaj teoretične podlage, pridobljeno predvsem na podlagi proučevanja primerov ter posnemanja in urjenja v kontekstu določene stroke.	Temeljna pismenost in izkazovanje praktičnih spretnosti v omejenem obsegu, vključno z uporabo ustreznih orodij, metod in materialov. Uporabljanje znanih rešitev pri reševanju predvidljivih problemov v omejenem obsegu. Izvajanje preglednih in standardiziranih opravil.	Usposobljenost za pridobivanje novih znanj in spretnosti v strukturiranem kontekstu ob ustreznem vodenju. Usposobljenost za omejeno samostojno delovanje v predvidljivem in strukturiranem kontekstu na podlagi enostavnih ustnih ali pisnih navodil. Sprejemanje omejene odgovornosti.
Raven 4	Pretežno poklicno znanje, dopolnjeno s poznavanjem teoretičnih načel, zlasti tistih iz stroke. Pred načeli znanstvene sistematičnosti imajo prednost proučevanje primerov, povezovanje in uporaba znanj.	Uporabljanje znanja pri reševanju različnih opravil in problemov, lahko tudi v manj tipičnih situacijah. Obvladovanje spretnosti, ki so glede na območje delovanja široke in specializirane, vključno z uporabo ustreznih orodij, metod, različnih tehnoloških postopkov in materialov. Izvajanje relativno preglednih, manj standardiziranih opravil.	Usposobljenost za delovanje v znanem in manj znanem okolju z večjo stopnjo odgovornosti in samostojnosti. Prevezemanje odgovornosti za lastnosti in kakovost izdelkov/storitev, povezanih z delovnimi opravili oz. delovnim procesom. Prevezemanje odgovornosti za lastno učenje. Pridobivanje novega znanja in spretnosti v nadzorovanem okolju. To raven označujejo določena podjetniška usmerjenost, sposobnost organiziranja in vključevanja v delovne skupine.

	Znanje	Spretnosti	Kompetence
Raven 5	Splošno in/ali strokovno znanje, pridobljeno s spoznavanjem različnih znanstvenih in/ali strokovnih področij in teoretičnih načel. Predstavlja temelj za nadaljnje učenje in nekoliko poglobljeno razumevanje stroke. Učenje poteka predvsem z analitičnim mišljenjem.	Izkazovanje spretnosti, ki so glede na območje delovanja široke, lahko so tudi specializirane, vključno z uporabo ustreznih orodij, metod, različnih tehnoloških postopkov, materialov in teorij. Ovrednotenje in uporaba informacij za oblikovanje odločitev in rešitev različnih problemov oziroma netipičnih situacij. Oblikovanje rešitev v povezavi z dobro opredeljenimi abstraktnimi problemi. Izvajanje raznolikih, pogosto nestandardiziranih opravil.	Usposobljenost za delovanje v različnih in specifičnih okoljih. Prevezemanje odgovornosti za lastnosti in kakovost delovnega procesa in rezultatov, pri čemer izkazuje samostojnost in določeno mero samoiniciativnosti. Prevezemanje odgovornosti in iniciative za pridobivanje novega znanja in spretnosti. To raven označujejo podjetniška usmerjenost, sposobnost organiziranja in vključevanja v kompleksne in heterogene delovne skupine.
Raven 6	Strokovno in teoretično znanje na določenem področju in praktično znanje za reševanje konkretnih strokovnih nalog. Znanje omogoča reševanje zahtevnejših opravil na specifičnih področjih stroke.	Izvajanje zahtevnejših operativno-strokovnih opravil, povezanih z deli v pripravi, kontroli in vodenju delovnih procesov. Naloge so glede na območje delovanja kompleksne, praviloma specializirane, vključujejo abstraktno mišljenje in uporabo ustreznih orodij, metod, različnih tehnoloških postopkov, materialov in teorij.	Usposobljenost za delovanje v različnih in specifičnih okoljih z elementi ustvarjalne aktivnosti. Samostojno delovanje, pri katerem je značilno prevzemanje odgovornosti za delo posameznikov in skupin ter materialnih virov in informacij. Ob tem je pomembno osnovno povezovanje in umeščanje problematike v splošni družbeni kontekst. Prepoznavanje lastnih učnih potreb in skrb za prenos znanja v delovnem okolju.
Raven 7	Poglobljeno strokovno teoretično in praktično znanje na določenem področju, podprto s širšo teoretično in metodološko osnovo.	Izvajanje kompleksnih operativno-strokovnih opravil, ki vključujejo tudi uporabo metodoloških orodij. Obvladovanje zahtevnih, kompleksnih delovnih procesov ob samostojni uporabi znanja v novih delovnih situacijah. Diagnosticiranje in reševanje problemov v različnih specifičnih delovnih okoljih, povezanih s področjem izobraževanja in usposabljanja. Osnova za izvirna dognanja/stvaritve in kritično refleksijo.	Usposobljenost za delovanje v različnih okoljih in na različnih funkcijah ter za posredovanje novega znanja. Sprejemanje odgovornosti za določanje in doseganje lastnih rezultatov dela in/ali rezultatov dela heterogene skupine na opredeljenih področjih dela. Usposobljenost za argumentirano razpravo v specifičnih delovnih okoljih, povezanih s področjem izobraževanja in usposabljanja. Prepoznavanje lastnih potreb po učenju, prevzemanje pobude za lastno učenje, usposobljenost za prenos znanja v skupini.
Raven 8	Poglobljeno teoretično, metodološko in analitično znanje z elementi raziskovanja, ki je osnova za zelo zahtevno strokovno delo.	Obvladovanje zelo zahtevnih, kompleksnih delovnih procesov in metodoloških orodij na specializiranih področjih. Načrtovanje in vodenje delovnega procesa na podlagi ustvarjalnega reševanja problemov, povezanih s področjem izobraževanja in usposabljanja. Sposobnost izvirnih dognanj/stvaritev in kritične refleksije.	Samostojno in avtonomno izvajanje nalog v praviloma netipičnih okoljih v širših ali multidisciplinarnih kontekstih. Sposobnost prevzemanja odgovornosti za lastni profesionalni razvoj ter poučevanja drugih. Sprejemanje odgovornosti za odločitve, ki so povezane z aktivnostmi, procesi ter vodenjem kompleksnih in heterogenih skupin.

	Znanje	Spretnosti	Kompetence
Raven 9	Poglobljeno teoretično, metodološko in analitično znanje za izvirno znanstveno-raziskovalno/umetniško delo, ki ustvarja novo znanje/stvaritve.	Načrtovanje, vodenje in izvajanje najzahtevnejših del, vključno z udeležbo pri znanstvenoraziskovalnih/vrhunskih umetniških projektih, ter reševanje teoretičnih in praktičnih problemov v posebnih delovnih situacijah. Sposobnost kompleksnih izvirnih dognanj/stvaritev, kritične refleksije.	Avtonomno izvajanje nalog v netipičnih okoljih, širših ali večdisciplinarnih kontekstih v povezavi z bazičnim in/ali uporabnim znanstvenoraziskovalnim/umetniškim delom. Sposobnost prevzemanja odgovornosti za lastni profesionalni razvoj in razvoj stroke. Usposobljenost za neodvisno, profesionalno in etično usmerjanje lastnega učenja in učenja drugih v različnih kontekstih.
Raven 10	Poglobljeno znanje za samostojno izvirno znanstveno in raziskovalno/umetniško delo ali razvoj stroke na najvišji ravni, kar je povezano z znanstvenim, strokovnim ali umetniškim uveljavljanjem doma in v mednarodnem prostoru.	Načrtovanje, vodenje in izvajanje najzahtevnejših del, vključno z znanstvenoraziskovalnimi/umetniškimi projekti, ter reševanje najzahtevnejših teoretičnih in praktičnih problemov. Sposobnost kritične refleksije, poglobljenega abstraktnega razmišljanja in sinteze novih in kompleksnih idej.	Usposobljenost za izrazito avtonomno/vrhunsko ustvarjanje, interpretiranje ter iskanje odgovorov na abstraktna in najbolj kompleksna vprašanja v stroki, znanosti ali umetnosti. Sposobnost za prenos znanja med stroko in znanostjo v kritičnem dialogu ter zmožnost odgovornega presojanja posledic uporabe novega znanja v različnih kontekstih.